

Київський університет імені Бориса Грінченка  
Факультет педагогічної освіти  
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Проректор з науково-методичної  
та навчальної роботи  
Олексій Жильцов  
\_\_\_\_\_ 2023 р.

### РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освіта і трансформаційному суспільстві «Освітологія»

для студентів

за освітньо-професійною програмою

011.00.02 Педагогіка середньої освіти

Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки

Освітнього рівня: другого (магістерського)

Київ – 2023



**Розробники:**

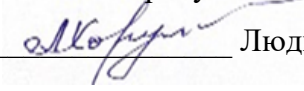
**Мельниченко Ольга Володимирівна**, кандидат історичних наук,  
доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

**Викладач:**

**Мельниченко Ольга Володимирівна**, кандидат історичних наук,  
доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 07 вересня 2023 року № 2

Завідувач кафедри  Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 011.00.02  
«Педагогіка середньої освіти» \_\_\_\_\_ Ганна ІВАНЮК

Робочу програму перевірено

«\_\_» \_\_\_\_\_ 2023 р.

Заступник декана

Факультету педагогічної освіти \_\_\_\_\_ Леся КУЗЕМКО

Пролонговано

на 20\_\_/20\_\_ \_\_\_\_\_ (Хоружа Л.Л.), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_

на 20\_\_/20\_\_ \_\_\_\_\_ (Хоружа Л.Л.), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_

на 20\_\_/20\_\_ \_\_\_\_\_ (Хоружа Л.Л.), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_

на 20\_\_/20\_\_ \_\_\_\_\_ (Хоружа Л.Л.), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_

**Розробники:**

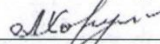
**Мельниченко Ольга Володимирівна**, кандидат історичних наук,  
доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

**Викладач:**

**Мельниченко Ольга Володимирівна**, кандидат історичних наук,  
доцент, доцент кафедри теорії та історії педагогіки.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 07 вересня 2023 року № 2

Завідувач кафедри  Людмила ХОРУЖА


Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 011.00.02

«Педагогіка середньої освіти»  Ганна ІВАНЮК

Робочу програму перевірено

«9» 09 2023 р.

Заступник декана

Факультету педагогічної освіти  Леся КУЗЕМКО

Пролонговано

на 20\_\_/20\_\_ (Хоружа Л.Л.), «\_\_» \_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_

на 20\_\_/20\_\_ (Хоружа Л.Л.), «\_\_» \_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_

на 20\_\_/20\_\_ (Хоружа Л.Л.), «\_\_» \_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_

на 20\_\_/20\_\_ (Хоружа Л.Л.), «\_\_» \_\_ 20\_\_ р., протокол № \_\_

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
		заочна
<i>«Освіта у трансформаційному суспільстві: Освітологія»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	2/60	
Курс	I	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, в тому числі:	60	
Самостійна робота	52	
Форма підсумкового контролю	зекзамен	

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета курсу** – теоретична та практична підготовка з освітології з акцентом на диверсифікацію раніше набутих здобувачем знань, формування загальних і фахових компетентностей, достатніх для продукування нових ідей в сфері освіти, вирішення комплексних проблем у професійно-педагогічній, інноваційній діяльності у сфері загальної середньої освіти, здійснення ефективної педагогічної діяльності в закладі середньої освіти.

**Об'єкт** – системи освіти, як цілісні та динамічні утворення.

**Цілі** – підготовка фахівців, здатних розв'язувати актуальні проблеми, складні завдання дослідницького та інноваційного характеру в сфері освітніх, педагогічних наук, освітнього менеджменту та освітньої практики з урахуванням Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти».

**Теоретичний зміст:** основні поняття, концепції, принципи освіти, теорії основних освітніх дослідників, освітня статистика, освітні вимірювання, управління освітою.

**Методи, методика та технології:** інтегровані, індивідуально-орієнтовані технології відкритого навчання, технології співробітництва, соціологічні та статистичні методи, сучасні технології навчання: інформаційно-комунікативні системи, комп'ютерно-технічне обладнання, ЕНК з освітології.

Освітній процес з курсу «Освітологія» здійснюється на засадах компетентнісного, системного, інтегрованого підходів із зарахуванням інноваційних інтерактивних технологій, що визначає гуманістично-творчий стиль суб'єкт- суб'єктної взаємодії, студентоцентрованого навчання.

**Методи:** проблемного, проблемно-пошукового, інтерактивного проектного навчання, інноваційні технології (distance learning, cooperative learning, mobile learning тощо).

## 3. Результати навчання за дисципліною

Під час вивчення курсу здобувачі отримають наступні **загальні компетенції: ЗК (1,2,3,6, 9, 10), ЗКУ(3)**

- здатність до аналізу сучасної сфери освіти як об'єкта наукового дослідження та управління; соціології та економіки освіти як важливих складових становлення і розвитку освітніх систем, а також їх конкурентоспроможності **(ЗК1);**

- здатність до пошуку та оброблення інформації з різних джерел щодо розвитку освіти в Україні та за кордоном; об'єкту, предмету, завдань та предметного поля освітології як наукового напрямку інтегрованого дослідження сфери освіти для свідомого управління сферою освіти **(ЗК 2);**

- здатність застосовувати знання про систему та сферу освіти у різних площинах, вимірах, співвідношеннях та взаємозв'язках їхніх закономірностей, тенденцій і джерел розвитку освітніх систем та вміння використовувати ці знання в практичних ситуаціях **(ЗК3);**

- здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми, що виникають в сфері освіти як соціальному інституті і специфічному сегменті правового та економічного простору суспільства, зокрема у загальній середній освіті **(ЗК6);**

- здатність працювати у міжнародному контексті, проводити компаративний аналіз світових освітніх систем, визначати критерії якості їхньої освіти, аналізувати світові та національні освітні рейтинги **(ЗК9);**

- здатність проводити дослідження стану розвитку та якості освіти у закладі загальної середньої освіти **(ЗК10);**

- здатність до прийняття ефективних рішень у професійній педагогічній діяльності та відповідального ставлення до досягнення спільної мети закладу загальної середньої освіти, що спрямована на підвищення якості навчання **(ЗКУ3)**

Під час вивчення курсу здобувачі отримають наступні **спеціальні, фахові, предметні компетенції: СК (1,3,7,8,9)**

- здатність проектувати і досліджувати освітні системи, та загальну середню освіту зокрема, щодо виявлення основних тенденцій та механізмів їх розвитку, встановлення критеріїв якості навчання та принципів сучасного менеджменту **(СК1);**

- здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та інноваційного характеру в сфері освіти та загальної середньої освіти зокрема **(СК2);**

- здатність враховувати у професійній педагогічній діяльності різноманітність, індивідуальні особливості здобувачів освіти **(СК3);**

- здатність до критичного осмислення проблем у сфері освіти та міждисциплінарності знань завдяки усвідомленню механізмів дії та взаємозв'язків основних складових освітології **(СК7);**

- здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності **(СК9);**

**Нормативний зміст підготовки з курсу «Освітологія» дозволяє отримати наступне: РН (1, 2,6,9,11), РНУ2**

- знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти, методологію освітніх наукових досліджень **(РН1)**;
- використовувати сучасні цифрові технології, ресурси у професійній педагогічній та дослідницькій діяльності **(РН2)**;
- розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти на міждисциплінарному рівні **(РН6)**;
- здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати та систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність **(РН9)**;
- здійснювати консультативну діяльність у сфері освіти, робити експертну оцінку діяльності закладу загальної середньої освіти **(РН11)**;
- здатність самовдосконалюватись, здійснюючи моніторинг власної педагогічної діяльності **(РНУ2)**.

**Структура навчальної дисципліни**  
Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
<b>Змістовий модуль I. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти</b>							
Генеza поняття «освіта». Роль освіти у XXI столітті. Освіта як сфера цивілізаційного творення та як цілісна та динамічна система. Поняття сфери освіти. Витоки та етапи розвитку освітології. Концептуальні положення освітології. Концепція освітології академіка В. О. Огнев'юка, С.О. Сисоевої.	15	1	1	-	-	-	13
<b>Разом</b>	<b>15</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>13</b>
<b>Змістовий модуль II. Сучасна сфера освіти та проблема якості навчання</b>							
Освіта як синергетична система. Поняття «відкритої освітньої системи». Типологія освітніх систем. Поняття системної якості. Дослідження тенденцій розвитку, протиріч, механізмів прогресу та методів управління освітою. Проблема забезпечення якості освіти. Загальноосвітня практика оцінки якості освіти. Підготовка експертів у галузі освіти.	15	1	1	-	-	-	13
<b>Разом</b>	<b>15</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>13</b>
<b>Змістовий модуль III. Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання</b>							
Філософія освіти та її розвиток в Україні. Історія освіти та її значення для розвитку освітньої галузі. Освіта як соціальний інститут. Освіта як складова культури. Освіта	15	1	1	-	-	-	13

як специфічний сегмент економічного сектору: механізми фінансування освітньої діяльності. Особливості менеджменту та маркетингу в сфері освіти. Освіта як специфічний сегмент правового сектору: юридичні особливості освітніх послуг. Характеристика освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти. Освітні індикатори в міжнародному оцінюванні освітніх систем. Управління конкурентоспроможністю закладів освіти.							
<b>Разом</b>	<b>15</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>13</b>
<b>Змістовий модуль IV. Інноваційний розвиток як запорука конкурентоспроможності освітніх систем.</b>							
Поняття інтелектуального потенціалу та його структура. Критерії і показники вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства. Чинники формування інтелектуального потенціалу суспільства. Способи вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства. Поняття та ознаки інноваційної освіти. Інноваційні тенденції у розвитку освіти: український та зарубіжний досвід. Футурологічні концепції розвитку систем освіти. Принципи, методи та прийоми прогнозування розвитку закладів освіти. Моніторинг якості освіти як необхідна складова сучасного менеджменту.	15	1	1	-	-	-	13
<b>Разом</b>	<b>15</b>	<b>1</b>	<b>1</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>13</b>
<b>Семестровий контроль</b>	<b>екзамен</b>						
<b>Усього</b>	<b>60</b>	<b>4</b>	<b>4</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>52</b>

#### 4. Програма навчальної дисципліни

**Змістовний Модуль 1. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти.**

**Змістовий модуль II. Сучасна сфера освіти та проблема якості навчання.**

**Лекція 1. Генеза поняття «освіта». Роль освіти у XXI столітті. Освітологія як системна теорія і практика освіти (2 год)**

Освіта як сфера цивілізаційного творення та об'єкт наукового дослідження. Генеза поняття «освіта». Сучасна трансформація поняття «освіта». Освіта як сфера життєдіяльності людини і як соціальний інститут. Роль освіти у розвитку сучасного суспільства.

Освіта як система цілісного та динамічного утворення. Поняття системи. Основні властивості систем: цілісність, ієрархічність, емерджентність, функціональність та еквіпотенційність. Поняття сфери освіти. Чинники впливу на сферу освіти.

Освітні парадигми та освітня практика. Моделі сучасної парадигми освіти: освіта як формування наукової картини світу, освіта як професіоналізація, освіта як формування культури розумової діяльності, освіта як підготовка до життя, концепція безперервної освіти. Становлення й розвиток едукології. Етапи розвитку освітології. Характеристика поняття «освітологія». Концепція освітології академіка В. О. Огнев'юка та С.О. Сисоєвої. Характеристика поняття «Homo Educatus» (В. О. Огнев'юк).

Поняття «синергетика» та «синергетичний підхід». Характеристика синергетичних систем. Сфера освіти як синергетична система. Поняття «відкрита

система», «освітня система». Освіта як відкрита система та її особливості. Типологія освітніх систем.

Поняття «системна якість». Європейські принципи системи якості освіти. Якість як процес формування професіоналізму та результат освіти. Проблема забезпечення якості освіти. Зовнішні та внутрішні чинники забезпечення якості освіти. Міжнародний стандарт якості освіти. Загальноосвітня практика оцінки якості освіти. Спеціалізовані акредитаційні агенції та їх функції. Основні характеристики європейської системи забезпечення якості освіти. Основні відмінності у формуванні української та європейської систем забезпечення якості вищої освіти. Підготовка експертів у галузі освіти. Європейська мережа підготовки експертів освіти. Програми підготовки експертів освіти та форми їх реалізації. Система забезпечення якості освіти в Україні. Зовнішня та внутрішня системи забезпечення якості освіти. Напрями наукової експертизи у галузі освіти.

***Семінар 1. Освітнологія як інтегрована наука про освіту та синергетичні принципи науки. Система забезпечення якості освіти: підготовка експертів освіти. (2 год.)***

***Основні поняття:*** освіта, освітня система, едукологія; освітологія; об'єкт та предмет освітології; мета, завдання та принципи освітології; науковий тезаурус освітології; етапи розвитку освітології; міждисциплінарний підхід; синергетика, синергетичний підхід, якість освіти, система забезпечення якості освіти, експерт освіти, підготовка експертів освіти.

***Змістовий модуль III. Освітнологія як галузь міждисциплінарного наукового знання.***

***Змістовий модуль IV. Інноваційний розвиток як запорука конкурентоспроможності освітніх систем.***

**Лекція 2. Характеристика складових освітологічної підготовки. Освітологічні засади інноваційної діяльності в сфері освіти (2 год.)**

Освітнологія як галузь міждисциплінарного наукового знання. Складові освітології: філософія освіти, історія освіти, управління освітою, економіка освіти, соціологія освіти, культурологія освіти. Характеристика складових освітології. Розвиток філософії освіти в Україні. Історія освіти. Соціологія освіти як наукове знання. Освіта як соціальний інститут. Сутність освіти як складової культури. Взаємозалежність та взаємозумовленість множинності культур і освітніх систем, що їх відображають.

Освіта як специфічний сегмент економічного сектору. Напрямки розвитку економіки освіти. Механізми фінансування освітньої діяльності та їх специфіка. Особливості менеджменту та маркетингу в сфері освіти. Підприємницька діяльність закладів освіти. Аналіз поняття конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем. Характеристика освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти. Методики оцінювання ефективності інноваційної політики закладу освіти. Моніторинг якості освіти. Багатопротильність закладу вищої освіти як умова його конкурентоспроможності.

Освіта як специфічний сегмент правового сектору. Суб'єкти освітніх відносин. Типи відносин у сфері освіти. Специфічні риси правових відносин в освіті.



Нормативно-правова база освітньої галузі.

Структура інтелектуального потенціалу суспільства. Роль освітології у формуванні інтелектуального потенціалу як чинника конкурентоспроможного суспільства. Критерії і показники вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства. Сучасні методології вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства. Чинники формування інтелектуального потенціалу суспільства: внутрішнє середовище (мікрофактор), зовнішнього середовища (макрофактор) та егофактор. Управління інтелектуальним потенціалом закладу освіти.

Освітні інновації та їх специфіка. Класифікації та характеристика освітніх інновацій. Інноваційна освітня діяльність. Ознаки інноваційної освіти. Чинники впливу на інноваційний освітній процес.

Закономірності формування глобального освітнього простору. Інноваційні тенденції у розвитку освіти: український та зарубіжний досвід. Освітологічні дослідження як підґрунтя формування освітньої політики на різних рівнях суспільства: державному, муніципальному, регіональному.

Футурологічні концепції розвитку та їхня класифікація. Футурологічні концепції кінця ХХ ст. та їх вплив на розвиток освіти: Д. Тоффлер, Ф. Фукуяма, С. Хантингтон. Футурологічні концепції розвитку систем освіти.

**Семінар 2. Засади конкурентоспроможності сучасних освітніх систем. Методики оцінювання ефективності інноваційної політики закладу освіти. (2 год.)**

**Основні поняття:** складові освітології; економіка освіти, механізми фінансування освіти, менеджмент освіти, маркетинг освіти, правові відносини в освіті, освітнє право, суб'єкти освітніх відносин, типи освітніх відносин, управління освітою, юридичні послуги в сфері освіти, договір (контракт). конкуренція, конкурентоспроможність, освітня статистика, рейтинг у сфері освіти, освітні інновації; специфіка освітніх інновацій; класифікація освітніх інновацій; глобальний освітній простір, інноваційні тенденції в освіті, футурологічні концепції, футурологічні концепції розвитку освіти, інтелектуальний потенціал суспільства, структура інтелектуального потенціалу суспільства, показники вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства, чинники формування інтелектуального потенціалу суспільства.

## 5. Контроль навчальних досягнень

### 5.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	ЗМ І	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських та практичних занять	1	2	2
Робота на семінарському та практичному занятті	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	8	40
	Разом	-	64
Розрахунок коефіцієнта:	64:60 = 1,06		

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання  
**Змістовий модуль I. Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти**

**Самостійна робота 1.**

**A. Розкрити зміст основних понять теми та перевести основну інформацію в мову таблиць, схем, графіків, або у вигляді презентації (вибір за бажанням).**

**Б. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:**

- здійснити аналіз та класифікацію визначень поняття «освіта», що зустрічаються в науковій літературі;
- результати подати у вигляді таблиці або презентації;
- висновки обґрунтувати.

**Змістовий модуль II. Сучасна сфера освіти та проблема якості навчання.**

**Самостійна робота 2.**

**A. Розкрити зміст основних понять теми та перевести основну інформацію в мову таблиць, схем, графіків, або у вигляді презентації (вибір за бажанням).**

**Б. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:**

- дослідити систему забезпечення якості освіти в Україні;
- результати подати у вигляді таблиці або презентації; обґрунтувати висновки та узагальнення.

**Змістовий модуль III. Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання**

**Самостійна робота 3.**

**A. Розкрити зміст основних понять теми та перевести основну інформацію в мову таблиць, схем, графіків, або у вигляді презентації (вибір за бажанням).**

**Б. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:**

- проаналізувати механізми фінансування освітньої діяльності;
- схарактеризувати підприємницьку діяльність закладів освіти;
- визначити методи підвищення конкурентоспроможності закладу освіти;
- результати представити у вигляді таблиці або презентації, висновки обґрунтувати;

**Змістовий модуль IV. Інноваційний розвиток як запорука конкурентоспроможності освітніх систем.**

**Самостійна робота 4.**

**A. Розкрити зміст основних понять теми та перевести основну інформацію в мову таблиць, схем, графіків, або у вигляді презентації (вибір за бажанням).**

**Б. На основі опрацювання наукової літератури виконати такі завдання:**

- проаналізувати один зі світових рейтингів в галузі освіти (вибір за бажанням);
- проаналізувати один з вітчизняних рейтингів в галузі освіти (вибір за бажанням);
- узагальнити результати і подати у вигляді таблиці або презентації.

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	2
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	6
3.	Різноманітність використаних джерел	5

5.3 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання  
Умови допуску: активна робота на семінарських заняттях, виконання усіх завдань до самостійної роботи.

Форма проведення: тестовий екзамен в ЕНК

#### 5.4 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Генеза поняття «освіта».
2. Характеристика поняття «освітологія».
3. Концепція освітології академіка В. О. Огнев'юка. Внесок у розвиток освітології академіка Сисоєвої С.О.
4. Предметне поле й завдання освітології. Міждисциплінарний характер освітологічних досліджень, напрями освітологічних досліджень.
5. Етапи розвитку освітології.
6. Взаємозв'язок освітології з різними галузями наукового знання.
7. Синергетичні принципи освіти і науки.
8. Поняття «система», «відкрита система», «освітня система».
9. Типологія освітніх систем.
10. Сфера освіти як синергетична система. Синергетичні принципи освіти і науки.
11. Циклічність як принцип розвитку освітньої системи.
12. Чинники впливу на розвиток освітньої системи, їх взаємозв'язок та взаємообумовленість.
13. Складові освітологічної підготовки.
14. Планування та прогнозування розвитку освіти.
15. Правові відносини в галузі освіти.
16. Економічні механізми розвитку освіти.
17. Освітні системи в умовах глобальної конкуренції.
18. Значення філософії освіти для розвитку освітології.
19. Внесок історії освіти в розвиток та становлення освітології.
20. Соціологія освіти та культурологія освіти як складові освітології.
21. Взаємовплив управління освітою та освітології.
22. Освіта як соціальний інститут.
23. Соціальна політика у сфері освіти. Соціальні суб'єкти – учасники освітнього процесу (на рівнях: індивідів, різних соціальних груп), їх потреби та відносини.
24. Правові відносини у сфері освіти.
25. Освітня політика.
26. Освіта як економічний феномен та фактор економічного зростання. Економічні механізми розвитку освіти.
27. Сфера виробництва освітніх послуг.
28. Поняття системної якості та проблема забезпечення якості освіти.
29. Загальноосвітова практика оцінки якості освіти. Підготовка експертів у галузі освіти.
30. Система забезпечення якості освіти в Україні.
31. Підготовка експертів освіти в Київському Університеті імені Бориса Грінченка

32. Аналіз поняття конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем.
33. Визначення чинників глобальної конкуренції на ринку освітніх послуг.
34. Характеристика освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти.
35. Освітні індикатори в міжнародному оцінюванні освітніх систем.
36. Основні засади підвищення конкурентоспроможності освіти в умовах формування глобальної економіки.
37. Індекс глобальної конкурентоспроможності як інструмент виміру конкурентоспроможності на рівні різних держав.
38. Інтернаціоналізація вищої освіти як умова конкурентоспроможності освітніх систем.
39. Управління конкурентоспроможністю закладів освіти. Характеристика провідних країн щодо конкурентоспроможності у сфері освіти.
40. Міжнародно-правові стандарти у сфері освіти.
41. Інструменти державної політики в галузі освіти. Розвиток державно-громадського управління освітою.
42. Нормативно-правове регулювання освітнього процесу та освітніх відносин.
43. Правовий статус закладів освіти та його складові.
44. Європейська рамка кваліфікацій як мірило інтелектуального потенціалу країни.
45. Критерії і показники вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства.
46. Чинники формування інтелектуального потенціалу суспільства.
47. Управління інтелектуальним потенціалом закладу освіти.
48. Ознаки інноваційної освіти. Класифікації освітніх інновацій.
49. Технологія проведення експертизи освітніх інновацій.
50. Поняття та ознаки інноваційної освіти.

#### 6. 6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	<b>Відмінно</b> – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	<b>Дуже добре</b> – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	<b>Добре</b> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	<b>Задовільно</b> – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	<b>Достатньо</b> – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	<b>Незадовільно з можливістю повторного складання</b> – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	<b>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</b> – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

## 7.1. Навчально-методична картка дисципліни

Семестр	1 семестр				1 семестр			
	Змістовий модуль I.		Змістовий Змістовий модуль II.	Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV.	
Лекція	Лекція 1		Лекція 1	Лекція 2			Лекція 2.	
Бали	0,5		0,5	0,5			0,5	
Семінари та практичні заняття	№1		№1	№2			№2	
Бали	5,5		5,5	5,5			5,5	
Самостійна робота (бали)	№ 1. (13)		№2 (13)	№3 (13)			№4 (13)	
Семестровий контроль (бали)	екзамен							

## 7.2. Рекомендовані джерела

### Основна (базова) література

- 1. Вступ до освітології:** Навчальний посібник / Упорядники: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. – Київ: ВП «Едельвейс», Київ, 2017. – 382 с.
- 2. Освітологія:** хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.
- 3. Освітологія: витоки** наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.
- 4. Освітологія: фахова підготовка//** навчально-методичний посібник за редакцією В.О. Огнев'юка. – Київ, КБГУ, 2014. – 612 с.
- 5. Огнев'юк В. О.** Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу у наукових дослідженнях феномену сучасної освіти / В. О. Огнев'юк // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наукове видання за матеріалами першої Всеукр. наук.-практ. конференції «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; Авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С. 53 – 62.
- 6. Огнев'юк В. О.** Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / В. О. Огнев'юк / Освіта у полікультурних суспільствах: зб. наук. праць / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа (м. Варшава, Республіка Польща). – 2012. – С.117 – 129.

7. **Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О.** Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва // Рідна шк.: щомісяч. наук.-пед. журн. – № 4 – 5 (988-989), квітень-травень, 2012. – 80 с. – С. 44 – 51.

8. **Сисоєва С. О.** Методологічні концепти освітології / С. О. Сисоєва // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.

#### Додаткова

1. **Сисоєва С. О.** Освіта як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – К.: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. – 2011. – № 2 – 48 с. – С. 5 – 11.
2. **Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Методологія науково-педагогічних досліджень: підруч. для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи» / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 359 с.
3. **Лутай В.** Розробка сучасної філософії освіти на засадах синергетики / В. Лутай // Вища освіта України. – 2009. – №1. – С. 33–35.
4. **Аношкіна Л. І.** Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування / Л. І. Аношкіна. – К.: Видавничий дім «Корпорація», 2005. – 368 с.
5. **Білобровко Т. І.** Економіка освіти: навч. - метод. посіб. [Електронний ресурс] / Т. І. Білобровко. – Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Григорія Сковороди, 2002. – Режим доступу: <http://www.google.ru/url?sa=t&.doc&ei=Gz2VT-qHDoaPwakotn8Aw&usq=AFQjCNHbG1laOmtbiXhu6pPxOjYUWZnOQ&cad=rjt>.
6. **Загвойська Л.** Міждисциплінарні дослідження в контексті постнекласичної економіки [Електронний ресурс] / Л. Загвойська. – С. 48 – 53. – Режим доступу: [http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc\\_gum/vide/2009\\_1/ve1\\_statti/ve1\\_zahvoyska.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vide/2009_1/ve1_statti/ve1_zahvoyska.pdf)
7. **Толочко С.** Едукологія та освітологія: актуальність розвитку в умовах реформування освіти в Україні. - Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. – Вип.2. – Бердянськ: БДПУ, 2018. – с.179-191. (<http://bdpu.org/pedagogy/ua/>)
8. **Пономаренко Н. Г.** Проблема підготовки експертів з освіти в Україні / Н. Г. Пономаренко // Збірник наукових праць. – 2016. – Випуск LXX, Том 2. – С. 100–104.
9. **Тригуб І. І.** “Освітометрія (основи вимірювань)”: навчальна дисципліна з підготовки експертів у галузі освіти” / І. І. Тригуб // Тези учасників V міжнародної науково-методичної конференції “Освітні вимірювання – 2015. Реформування зовнішнього незалежного оцінювання: методологія, модель, основні складові”. 30 вересня – 2 жовтня 2015 року – Одеса, 2015, С. 144 –145.

### 7.3. Додаткові ресурси

ЕНК «Освітологія» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

**ДОДАТОК**  
**до робочої програми навчальної дисципліни**

«Освітологія»  
для студентів

заочної форми навчання

за освітньо-професійною програмою  
011.00.02 Педагогіка середньої освіти

Галузь знань : 01 Освіта / Педагогіка  
Спеціальність: 011 Освітні, педагогічні науки  
Освітнього рівня: другого (магістерського)  
Кваліфікація: Магістр освітніх, педагогічних наук

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

**Семінарське заняття 1.**

**Освітологія як інтегрована наука про освіту та синергетичні принципи науки. Система забезпечення якості освіти: підготовка експертів освіти. (2 год.)**

**План заняття**

I. Теоретична частина. Понятійно-категоріальний апарат теми.

**Завдання.** *Підготуйте тези (цитати, аргументи, дискусійні питання) для обговорення в групі за такими ключовими позиціями:*

1. Історична характеристика зміни поняття «освіта». Роль освіти у розвитку сучасного суспільства.
2. Зародження та становлення освітології: основні етапи та концепції. Синергетичні принципи в освітології.
3. Характеристика сучасної системи освіти в Україні.
4. Проблема забезпечення якості освіти.
5. Загальноосвітня практика оцінки якості освіти. Підготовка експертів у галузі освіти
6. Система забезпечення якості освіти в Україні
7. Підготовка експертів освіти в Київському Університеті імені Бориса Грінченка

II. Навчальна дискусія.

III. Захист самостійного завдання.

## Семинарське заняття 2.

### Засади конкурентоспроможності сучасних освітніх систем.

#### Методики оцінювання ефективності інноваційної політики закладу освіти.

##### План заняття

I. Теоретична частина. Понятійно-категоріальний апарат теми.

**Завдання.** Підготуйте тези (цитати, аргументи, дискусійні питання) для обговорення в групі за такими ключовими позиціями:

1. Аналіз поняття конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем.
2. Визначення чинників глобальної конкуренції на ринку освітніх послуг.
3. Характеристика освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти.
4. Освітні індикатори в міжнародному оцінюванні освітніх систем.
5. Управління конкурентоспроможністю закладів освіти. Досвід впровадження освітніх інновацій у закладах освіти за кордоном.
6. Принципи, методи та прийоми прогнозування розвитку закладів освіти.
7. Моніторинг якості освіти як необхідна складова сучасного менеджменту.
8. Прогнозування інноваційного розвитку закладів освіти. Управління інтелектуальним потенціалом закладу освіти.

I. Навчальна дискусія.

II. Захист самостійного завдання.

#### Рекомендована література

1. **Вступ до освітології:** Навчальний посібник / Упорядники: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. – Київ: ВП «Едельвейс», Київ, 2017. – 382 с.
2. **Освітологія:** хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. – К.: ВП «Едельвейс», 2013. – 728 с.
3. **Освітологія: витоки** наукового напрямку: Монографія / За ред. В. О. Огнев'юка; Авт. кол.: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва, Л. Л. Хоружа, І. В. Соколова, О. М. Кузьменко, О. О. Мороз. – К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 336 с.
4. **Освітологія: фахова підготовка**// навчально-методичний посібник за редакцією В.О. Огнев'юка. – Київ, КБГУ, 2014. – 612 с.
5. **Огнев'юк В. О.** Освітологія як відображення міждисциплінарного підходу у наукових дослідженнях феномену сучасної освіти / В. О. Огнев'юк // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наукове видання за матеріалами першої Всеукр. наук.-практ. конференції «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; Авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с. – С. 53 – 62.
6. **Огнев'юк В. О.** Еволюційний поступ освіти в контексті освітології / В. О. Огнев'юк / Освіта у полікультурних суспільствах: зб. наук. праць / за редакцією Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Єжи Нікіторовича, Світлани Сисоєвої. – Вища педагогічна школа (м. Варшава, Республіка Польща). – 2012. – С.117 – 129.



7. **Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О.** Освітологія – науковий напрям інтегрованого дослідження сфери освіти / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва // Рідна шк.: щомісяч. наук.-пед. журн. – № 4 – 5 (988-989), квітень-травень, 2012. – 80 с. – С. 44 – 51.
8. **Сисоєва С. О.** Методологічні концепти освітології / С. О. Сисоєва // Розвиток сучасної освіти: освітологічні наголоси: наук. пр. / за матер. Першої Всеукр. наук.-практ. конф. «Освітологія – науковий напрям інтегрованого пізнання освіти»; авт. кол.: В. Г. Кремень, О. В. Сухомлинська, І. Д. Бех, В. О. Огнев'юк, В. М. Ткаченко, П. Ю. Саух, Д. І. Дзвінчук, С. О. Сисоєва, І. В. Соколова. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 152 с.
9. **Сисоєва С. О.** Освіта як об'єкт дослідження / С. О. Сисоєва // Шлях освіти: науково-методичний журнал. – К.: Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. – 2011. – № 2 – 48 с. – С. 5 – 11.
10. **Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є.** Методологія науково-педагогічних досліджень: підруч. для магістрів спец. «Педагогіка вищої школи» / С. О. Сисоєва, Т. Є. Кристопчук; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Рівне: Волинські обереги, 2013. – 359 с.
11. **Лутай В.** Розробка сучасної філософії освіти на засадах синергетики / В. Лутай // Вища освіта України. – 2009. – №1. – С. 33–35.
12. **Аношкіна Л. І.** Економіка вищої освіти: тенденції та перспективи реформування / Л. І. Аношкіна. – К.: Видавничий дім «Корпорація», 2005. – 368 с.
13. **Білобровко Т. І.** Економіка освіти: навч. - метод. посіб. [Електронний ресурс] / Т. І. Білобровко. – Переяслав-Хмельницький: Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т імені Григорія Сковороди, 2002. – Режим доступу: <http://www.google.ru/url?sa=t&doc&ei=Gz2VT-qHDoaPwakotn8Aw&usg=AFQjCNHbG1laOmtbiXxubpPxOljYUWZnOQ&cad=rjt>.
14. **Загвойська Л.** Міждисциплінарні дослідження в контексті постнекласичної економіки [Електронний ресурс] / Л. Загвойська. – С. 48 – 53. – Режим доступу: [http://www.nbu.gov.ua/portal/soc\\_gum/vide/2009\\_1/ve1\\_statti/ve1\\_zahvoyska.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vide/2009_1/ve1_statti/ve1_zahvoyska.pdf)
15. **Толочко С.** Едукологія та освітологія: актуальність розвитку в умовах реформування освіти в Україні. - Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. – Вип.2. – Бердянськ: БДПУ, 2018. – с.179-191. (<http://bdpu.org/pedagogy/ua/>)
16. **Пономаренко Н. Г.** Проблема підготовки експертів з освіти в Україні / Н. Г. Пономаренко // Збірник наукових праць. – 2016. – Випуск LXX, Том 2. – С. 100–104.
17. **Тригуб І. І.** “Освітометрія (основи вимірювань)”: навчальна дисципліна з підготовки експертів у галузі освіти” / І. І.Тригуб // Тези учасників V міжнародної науково-методичної конференції “Освітні вимірювання – 2015. Реформування зовнішнього незалежного оцінювання: методологія, модель, основні складові”. 30 вересня – 2 жовтня 2015 року – Одеса, 2015, С. 144 –145.